

ΕΛΛΗΣ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ «Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΠΥΡΓΟΣ»

Μυθιστόρημα, Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ, Αθήνα 2001, σ. 184

Παρουσίαση: ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΗΘΩΜΑ

Κάθε φορά που εκδίδεται ένα βιβλίο, ιδιαίτερα όταν αυτό απευθύνεται σε νέους ανθρώπους, είναι σαν να φυτρώνει ένα δέντρο στη χέρσα γη της πνευματικής μας ζωής. Κι αυτό γιατί στην εποχή μας το φαινόμενο της αλλοτρίωσης είναι εμφανές και μέρα με τη μέρα παίρνει τεράστιες διαστάσεις. Διαποτίζει τις ανθρώπινες σχέσεις, την εργασία, τον ίδιο τον εαυτό μας, με αποτέλεσμα να παραμορφώνεται το πρόσωπο της κοινωνίας, ν' απομακρύνεται ο άνθρω-

πος από τη φύση του, από το περιβάλλον του, από τις αρχές και τους θεσμούς.

Το νοσηρό φαινόμενο της αλλοτρίωσης δυσχεραίνει τη λειτουργία της κοινωνίας και κάθε άλλου φορέα που έχει άμεση σχέση με τον άνθρωπο. Κάθε προσπάθεια, λοιπόν, να περιοριστεί το φαινόμενο αυτό είναι καλόδεκτη και πρέπει ν' αντιμετωπίζεται με αισιοδοξία.

Το βιβλίο της Έλλης Παιονίδου «Ο Πράσινος Πύργος» είναι ένα έργο που έχει προορισμό να προσδώσει στον νέο αναγνώστη ένα χαμόγελο αισιοδοξίας για τις δύσκολες μέρες που φτάνουν.

«Ο Πράσινος Πύργος» από τη «Συλλογή Κύκνοι» του Εκδοτικού Οίκου Πατάκη εκδόθηκε το 2001 και μέσα στις 184 σελίδες του καταγράφεται μια ιστορία που σκιαγραφεί σε μικρογραφία τη σύγχρονη εποχή μας και τη διάβρωση που επέρχεται με ραγδαίους ρυθμούς.

Το βιβλίο αναφέρεται σ' εκείνους τους ανθρώπους που προσπαθούν να διασωθούν ό,τι απέμεινε όρθιο στον παραδοσιακό και ηθικό χώρο του νησιού μας. Άξονας αυτής της προσπάθειας ο Πράσινος Πύργος, το μοναδικό παραδοσιακό σπίτι που παρέμεινε όρθιο σ' ένα παραθαλάσσιο χώρο. Όλα τα υπόλοιπα

κτίσματα είναι πολυκατοικίες, κτίσματα-κουτιά χωρίς χρωματική. Ο Πράσινος Πύργος, μέσα στη τιμεντούπολη, στο πράσινο συνεχίζει την Μόνος ένοικός του ο μπροστού που τον αγόρασε φτηνά από τους Γάλλους, που τον συντηρεί με το πράσινο χρώμα του, τον υφιστάμενο από φιλόδοξους επενδυτές.

Την ιστορία του μπαρπα-Θωμά του πύργου του καταγράφει ο ζωγράφος ο μικρός Στάθης εκείνα τα μικρά παιδιά στα κτήματα του Πράσινου Πύργου, που παραβάνια που έφτιαχνε ο μπαρπα-Θωμάς.

Κάποτε ο μπαρπα-Θωμάς από γεράματα. Τα πράγματα έρχομαι πια πύργο αλλάζουν. Οι φίλοι του ενδιαφέρονται μόνον στην κυριότητά του, να καταδαφίσουν και να κτίσουν τον μια τιμεντένια οικοδομή, στήματα, κέντρα αναφυγής χείρο, μια και η περιοχή θεωρείται καλή για τέτοιου είδους επενδύσεις.

Αυτή η εξέλιξη βρίσκει αντιμέτωπους φίλους του μπαρπα-Θωμά που θέλουν να διατηρηθεί ο Πύργος τον ονειρεύτηκε εκείνος.

Έτσι αρχίζει ένας αγώνας φορετικών αντιλήψεων, ο μπαρπα-Θωμάς μετέχει το συμφέρον ενάντια στην αλλοτρίωση, η εκμετάλλευση ενάντια στην αξιοπρέπεια, οι δήμιοι του φιλοδοξούν να βάλουν τον Πύργο ενάντια στους υφιστάμενους.

Σ' αυτή τη διαμάχη αντιστέκονται οι υπουργοί και βαλτοί μεσάζοντες, αλλάζουν τη γνώμη των πλοιοπλοητών προτάσσουν την αντίθεση

κτίσματα είναι πολυκατοικίες με διαμερίσματα-κουτιά χωρίς χρώμα και αισθητική. Ο Πράσινος Πύργος, η μόνη όσση μέσα στη τσιμεντούπολη, βυθισμένος στο πράσινο συνεχίζει την ιστορία του. Μόνος ένοικός του ο μπαρπα-Θωμάς, που τον αγόρασε φτηνά από κάποιους Γάλλους, που τον συντηρεί, διατηρεί το πράσινο χρώμα του, τον υπερασπίζεται από φιλόδοξους επενδυτές.

Την ιστορία του μπαρπα-Θωμά και του πύργου του καταγράφει σ' ένα γαλάζιο τετράδιο ο μικρός Στάθης, ένα από εκείνα τα μικρά παιδιά στα οποία ο ιδιοκτήτης του Πράσινου Πύργου χάριζε καραβάνια που έφτιαχνε ο ίδιος.

Κάποτε ο μπαρπα-Θωμάς πεθαίνει από γεράματα. Τα πράγματα για τον έρημο πια πύργο αλλάζουν. Οι κληρονόμοι του ενδιαφέρονται μόνο ν' αποκτήσουν την κυριότητά του, για να τον κατεδαφίσουν και να κτίσουν στη θέση του μια τσιμεντένια οικοδομή με καταστήματα, κέντρα αναψυχής και ξενοδοχείο, μια και η περιοχή θεωρείται ιδανική για τέτοιου είδους επενδύσεις.

Αυτή η εξέλιξη βρίσκει αντίθετους τους μικρούς φίλους του μπαρπα-Θωμά που θέλουν να διατηρηθεί ο Πύργος όπως τον ονειρεύτηκε εκείνος.

Έτσι αρχίζει ένας αγώνας μεταξύ διαφορετικών αντιλήψεων, στον οποίο μετέχει το συμφέρον ενάντια στην παράδοση, η εκμετάλλευση ενάντια στην ανιδιοτέλεια, οι δήμιοι του φυσικού περιβάλλοντος ενάντια στους υπερασπιστές του.

Σ' αυτή τη διαμάχη αναμειγνύονται υπουργοί και βαλτοί μεσάζοντες για να αλλάξουν τη γνώμη των παιδιών που προτάσσουν την αντίθεσή τους σ' ένα

τέτοιο έγκλημα. Εμπλέκονται εφημερίδες, επίσημα όργανα και απλοί πολίτες.

Ο αγώνας είναι σκληρός και αδυσώπητος. Αδίστακτοι συμφεροντολόγοι, ιδιοτελείς επιχειρηματίες δεν σέβονται το ύστατο αυτό δείγμα της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Από την άλλη βρίσκονται οι μεθοδικές και πεισματικές ενέργειες των παιδιών, που σε συνδυασμό με τη βοήθεια του δημοσιογράφου Ανδρέα Θαλασσινού και της Μόνικας, της νόμιμης - σύμφωνα με την επιθυμία του - κληρονόμου του μπαρπα-Θωμά, οδηγούν την υπόθεση στα δικαστήρια.

Μετά από την ανακάλυψη από τα παιδιά μιας δεύτερης επιστολής-διαθήκης, που έγραψε ο ίδιος ο μπαρπα-Θωμάς και η οποία επιβεβαιώνει την επιθυμία του, που κατέγραψε στο ημερολόγιό του ο Στάθης, η απόφαση του δικαστηρίου εκδίδεται υπέρ της Μόνικας· ο Πύργος σώζεται και μετατρέπεται σε παιδικό χώρο.

Το μυθιστόρημα της Παιονίδου, παρά τον ηθογραφικό χαρακτήρα του, παρουσιάζει πλούσια πλοκή και λιτό ύφος. Με πρωτοτυπία, αμεσότητα και πλούσιο διάλογο καταφέρνει να κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη και με τη συνοχή του και την απρόσκοπτη ροή των γεγονότων τού δίνει τη δυνατότητα να βιώνει τα διαδραματιζόμενα.

Το βιβλίο, που τιμήθηκε με Κρατικό Βραβείο Νεανικής Λογοτεχνίας και απέσπασε τον Έπαινο Εφηβικού Κοινωνικού Μυθιστορήματος της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς, ξεχωρίζει για τον ψυχογραφικό του ρεαλισμό και τις χρονικές μετατοπίσεις του υποθεσιακού του σκηνοικού, κάτι που αναμφίβολα συμβάλλει στη διατήρηση της ζωντάνια

του καθ' όλη τη διάρκεια της ανάγνωσής του.

Κλείνουμε αυτό το σημείωμα με τον Επίλογο του «Πράσινου Πύργου», όπου δίνεται η ομιλία του Στάθη μετά τη δικαστική επίτευξη του στόχου:

“Αγαπητοί φίλοι και φίλες, κυρίες και κύριοι,

Σήμερα είμαι πολύ συγκινημένος. Έχει περάσει ένας χρόνος ακριβώς από τη μέρα που ο μπαρπα-Θωμάς με παρακάλεσε ν' αρχίσω να γράφω στο γαλάζιο τετράδιο το ημερολόγιό μου, που εκείνος βέβαια το έβλεπε ως διαθήκη του. Πριν από ένα χρόνο δεν μπορούσα να φανταστώ πως τόσα πράγματα θ' άλλαζαν, τόσα πράγματα θα γίνονταν.

Είμαι σίγουρος πως ο μπαρπα-Θωμάς, από κει ψηλά που βρίσκεται, είναι ευχαριστημένος. Τα δέντρα του και τα λουλούδια του και τα λαχανικά του θα τα φροντίζουμε εμείς τα παιδιά. Το σπίτι του θα μείνει όπως το ήθελε· δε θα γκρεμιστεί για να κτιστούν πολυκατοικίες. Θα έρχονται εδώ τα παιδιά να διαβά-

ζουν και να παίζουν και να περνούν την ώρα τους ευχάριστα. Γι' αυτό ο μπαρπα-Θωμάς είναι, πιστεύω, ευχαριστημένος.

Νομίζω πως είναι καλά να ευχαριστήσουμε όλοι τη φίλη μας τη Μόνικα, που μας χάρισε αυτή τη μεγάλη περιουσία. Όπως όλοι ξέρουμε, δώσαμε μια μεγάλη μάχη και την κερδίσαμε. Εμείς τα παιδιά. Και μαζί μας και όλος ο κόσμος. Οι καθηγητές μας. Οι δημοσιογράφοι. Όλοι εκείνοι που τόλμησαν να πάρουν το μέρος μας κι όχι το μέρος της εξουσίας. Όλους αυτούς τους ευχαριστούμε.

Η βιβλιοθήκη μας αρχίζει να λειτουργεί από σήμερα. Όποιος θέλει να δανειστεί βιβλία, μπορεί να δανειστεί. Όχι μονάχα τα παιδιά αλλά και οι γονείς των παιδιών. Αλλά και όποιος έχει στο σπίτι του βιβλία που δεν τα χρειάζεται μπορεί να μας τα χαρίσει. Έτσι, θα αδειάσει κι ο τόπος για να βάλετε στη θέση τους άλλα βιβλία.

Αυτά είχα να πω, και καλώς ήρθατε στον Πράσινο Πύργο μας!”.

Είναι η δεύτερη ποιητική συλλογή της Ανδρέα Εμμανουήλ· η «Ανθρώπινα Αλλάχθονες», 1989) έχει κερδίσει το Βραβείο Ποίησης.

Από το πρώτο ποίημά της «Ανθρώπινα Αλλάχθονες», το «Αν», αποκομίζοντας βιομαθηματική στοχοθεσία, η ποιήτρια δεν είναι άλλη από την μετρητική, που τοποθετούνται μετρητικά της ιεράρχησης των αξιών.

Τείνει προς τη μετρητική Κόσμου σε τραγούδι, αποκομίζοντας τη “χρυσή τομή” της ζωής, το τραγούδι; Ένα μέτρο, όπως και ο Κόσμος. Επειδή κή μοίρα του Κόσμου είναι η σιωπή (όπως λέγει και ο Πλάτωνας λαμβάνει την ουσία της σιωπής στην “άκρα σιωπή”, που είναι εναντιοδρομία της “Βαβυλωνίας των ήχων”).

Διαμέσου της σιωπής, της ζωής “μετρά και μετριά”. Αυτό μάς επιτρέπει να μιλήσουμε για αρμονία, αξία και φαινόμενο της ζωής:

“Αν είσαι το φλογισμένο του ορίζοντα αυτός που χαλά νύκτα και ξυπνά ανατολές